

BİRLİK VAKFI

Prof. Dr. Erman TUNCER

Birlik Vakfı - TÜRKİYE

Şüphesiz, bir toplumda dostluk, dayanışma ve yardımlaşma uygulaması insanlık tarihi kadar eskidir; ancak, bunun kurumsallaşması ve bir daimi pozisyon kazanması İslam dininin yayılmasından sonra ortaya çıkmıştır. Temel felsefe ölüm felsefesidir. “İnsanlar öldükleri zaman geriye ne bırakırlar?” muhasebesi yapılmış ve kalıcı eserlerin devam ettikçe o kişinin hanesine devamlı müspet notlar getirileceğine inanılmıştır. Bu bir inancın eseridir. “Veren el, alan elden üstündür. Bir başka deyimle, insanların en hayırlısı, insanlara en çok yararlı olandır” düşüncesinden hareket edilmiştir.

Bu felsefe sadece insanları değil; bütün hayvanları, aynı zamanda nebatı da içerisine alan bir fikir oluşmuştur. Bu felsefenin devam etmesinde, bu vakıfların sürdürülmesinde ise temel felsefe, Kur’ân-ı Kerîm’de beyan edilen bedduadır. “Her bir kimse bu vakıflara en ufak şekilde bir zarar verirse, Allah’ın, peygamberlerin, meleklerin ve bütün insanların laneti üzerinde olsun” diye beddua edilmiştir. İnsanlar bu vakıf müesseselerini onarıırken bile tereddüt etmişlerdir. Osmanlı tarihi boyunca bu vakıflar böyle devam etti.

Bir gün Amerika’da, 1976 yılında bir kilisede toplantıya katılmıştık. Aniden Türkiye’yi tanıtmamı istediler. “Söyleyeceğim iki cümle var; bir, bizim ecdadımız sadece ve sadece insanlar için değil, câmilerin şadırvanlarında yaşayan kuşların beslenmesi için vakıf kurmuştur. İkincisi -O zaman Time Dergisi, Sultan İkinci Abdülhamit’i “Kızıl sultan” diye kapak yapmıştı- Time’in kapak yaptığı bu kızıl sultan, İstanbul’da yaşlılar için bir mekân kurdu. Orada câmisini, havrasını, kilisesini kurdu; her dinden, her dilden, her yaştan insana, hiçbir etnik özelliğine bakmaksızın hizmeti götürmüştü. Bizim ecdadımız budur. Bu kadarla anlatmamız yeterlidir” demiştim. Ama Cumhuriyetin kuruluş döneminde ciddi bir ihmal olmuş, vakıflar fonksiyonlarını kaybetmiş ve yakın zaman diyeceğimiz zamana kadar da vakıflardan ciddi verim alınmamıştır. Halkın buraya daha çok inandırılması gerekmektedir.

Burada çok değerli vakıf mensupları var. Temel felsefeleri, Allah’ın verdiği imkânları Allah’ın yarattığı insanlara harcamaktır. Çünkü temel inanç, Allah, serveti dileyene, ilmi de isteyene verir. Böylece, Allah’ın servet verdiği kulların bu sorumluluk gereği bunu ihtiyaç sahibi insanlarla paylaşması son derece önemlidir.

Bugün İstanbul’un sağlık problemini çözen kurumlar hâlâ vakıf kurumlarıdır. İstanbul’un en büyük hastanelerine bakınız; Haydarpaşa’dan Şişli Etfal’e kadar hepsi tamamen bir vakıf eseri olarak ortaya çıkmıştır. Bu vakıf eserlerini çok dikkatli korumamız lazım.

Birlik Vakfı

Burada, Bezmiâlem, Fatih Sultan Mehmet, Medipol, Şehircilik Üniversitesi, 29 Mayıs, Sabahattin Zaim üniversiteleri bizim iftihar ettiğimiz üniversitelerdir. Fakat zaman zaman Vakıflar Kanununda bazı modifikasyonlara ihtiyaç duyulmaktadır. Mesela vakıf üniversitelerinin kamulaştırma haklarının bazı yerde çok kötü istismarı görüldü, Vakıflar Genel Müdürlüğünün uyarısı neticesinde özel olarak Meclisten kanun çıktı, artık bunların gelişigüzel kamulaştırılmasının önüne geçti. Dolayısıyla vakfın hukukunu koruyacağız.

Bugün hakikaten Türkiye’de yönetimler vergi teşvikleriyle buna destek vermektedirler. Benim gönlümden geçen, vergi teşviki almaksızın bu hizmetin gitmesidir; ama vergi teşvikleriyle bu işin canlandırılması son derecede isabetlidir. Bugün devletin yapacağı okul ve hastanenin yerine vakıfların yapacağı hastaneler, sağlık ocakları ve okullar çok daha isabetlidir; çünkü vergi bir yıl sonra tahsis edilmektedir. Bu vakıfların yaptığı bu tip organizasyonlar çok kısa zamanda bitmekte ve vakıfların denetiminde en mükemmel şekilde ihya edilmektedirler. Onun için, son cümlemiz şu olacaktır: Ne olursunuz, bu vakıfları yaşatalım. Devletin yapamadığını bu vakıflar yapıyor. Ancak, bu vakıflarda suiistimal, yolsuzluk iddialarının çıkması, kamu vicdanını ciddi şekilde yaralamaktadır. Gerek vakıf yöneticilerinin, gerekse halkın bu konuda çok duyarlı olması gerekir.

Allah, bu vakıflara hizmet eden, bu vakıfları bize bırakan insanlardan razı olsun; Sayın Ersen’in de söylediği gibi, bu vakıf eserlerinin sayılarını çoğaltsın.